

Statistik om tandhälsa 2017

Två av tre vuxna i den svenska befolkningen besöker tandvården för att få en basundersökning utförd någon gång under en 3-årsperiod. Det finns dock stora regionala skillnader och även skillnader mellan individer med olika utbildningsbakgrund. En större andel av kvinnorna besöker tandvården jämfört med männen.

Ojämlig tandvård

År 2017 besökte 40 procent av alla män, 22 år och äldre, tandvården för en basundersökning. Bland kvinnorna var motsvarande andel 45 procent. Under 3-årsperioden 2015–2017 besökte 66 procent av männen och 73 procent av kvinnorna tandvården för att få en basundersökning utförd.

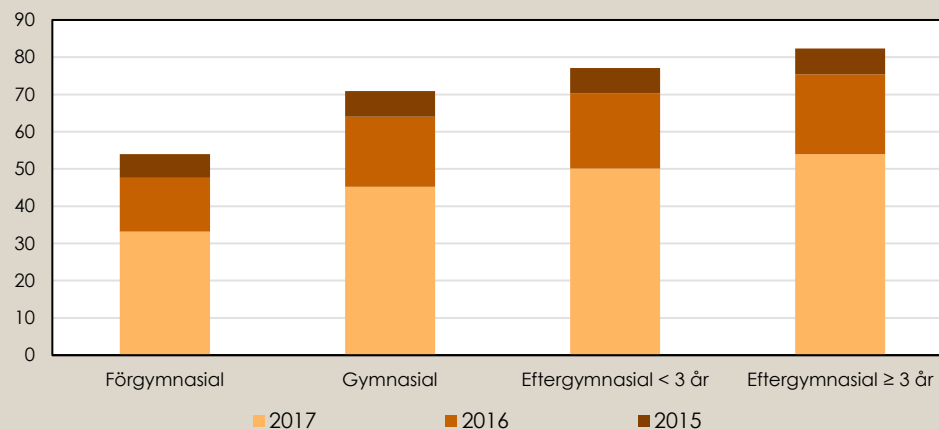
Besöksfrekvensen skiljer sig väsentligt mellan olika åldersgrupper. Äldre personer besöker tandvården oftare än yngre. Detta är en naturlig följd av att äldre i genomsnitt har fler tänder som inte är intakta¹ än vad yngre har och en icke intakt tand löper ökad risk att behöva ny behandling.

Det finns också skillnader i besöksfrekvens mellan andra grupper i samhället. Exempelvis jämförelser mellan utbildningsnivåer och regioner visar på stora skillnader.

Figur 1. Andel av befolkningen som genomgått en basundersökning minst en gång under 2015–2017, fördelat efter senaste besöksåret och utbildningsnivå, 35–74 år

Åldersstandardiserade andelar

Procent

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen och utbildningsregistret, Statistiska centralbyrån

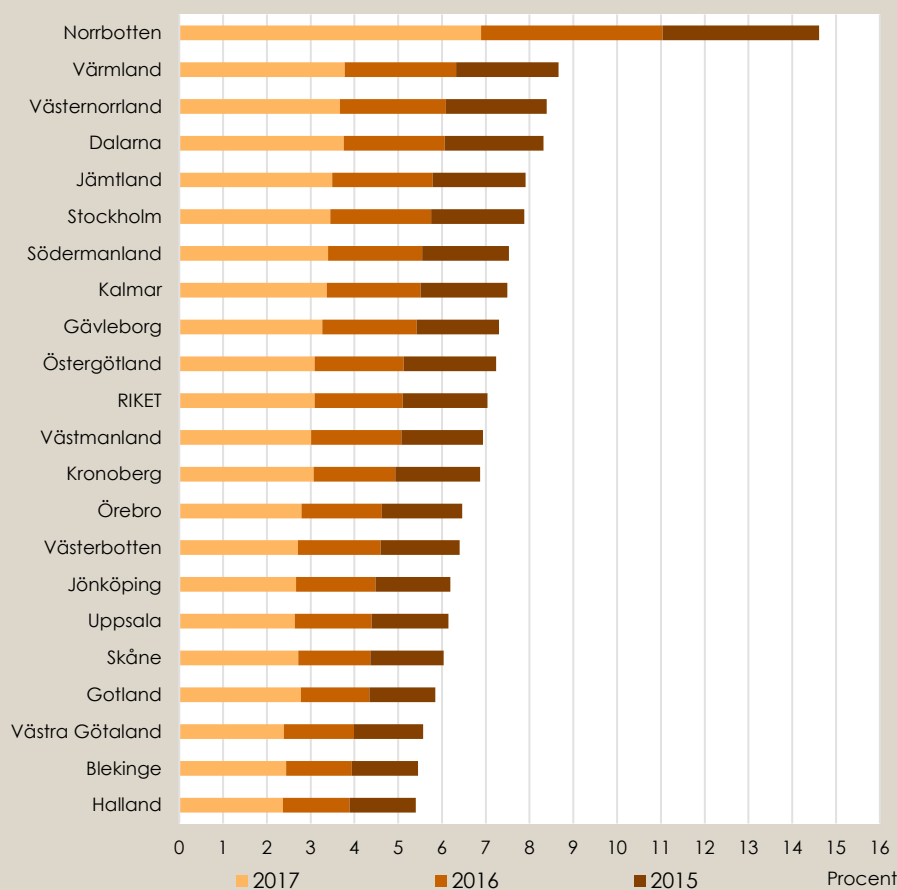
¹ En intakt tand är en naturlig tand som inte har någon fyllning eller skada på dentinet (hårdvävnad innanför emaljen) som kräver behandling.

Vid en stegvis jämförelse mellan de olika utbildningsnivåerna framkommer det att den största skillnaden finns mellan grupperna med förgymnasial utbildning och gymnasial utbildning. Men även mellan grupperna med eftergymnasial utbildning kortare än tre år respektive minst treårig eftergymnasial utbildning finns en skillnad i andel av befolkningen som besöker tandvården för en basundersökning, under en given tidsperiod.

En lika stor andel bland dem med minst treårig eftergymnasial utbildning besöker tandvården under ett år som de med förgymnasial utbildning gör under tre år, 54 procent.

Figur 2. Andel av befolkningen, 22 år och äldre, som endast gjort akutbesök hos tandvården 2015–2017, fördelat efter senaste besöksåret

Åldersstandardiserade andelar

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

Vid en jämförelse mellan de olika länen utmärker sig Norrbotten genom att ha den högsta andelen av befolkningen, 22 år och äldre, som endast besöker tandvården då akuta situationer uppstår. Närmare 15 procent under en 3-årsperiod. Det är ungefär tre gånger så stor andel som i Halland, som är det länet med lägst andel.

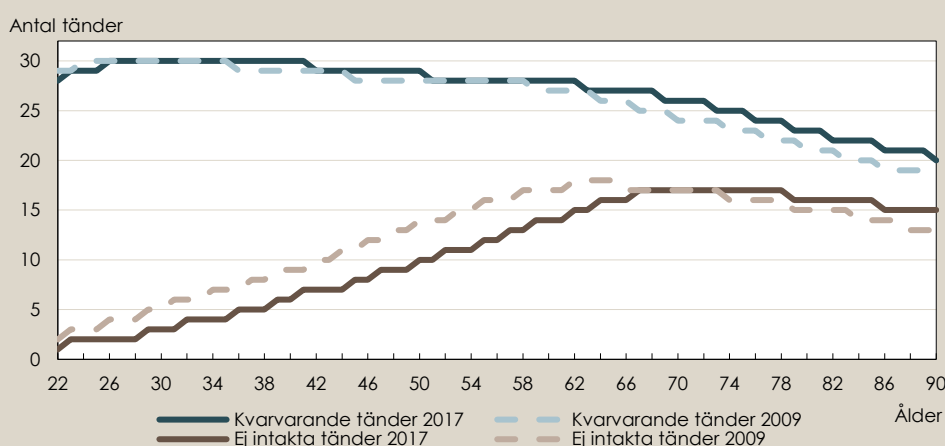
Även på andra områden utmärker sig dessa två län genom att ligga högst respektive lägst. Som exempel kan nämnas andel av samtliga besökare som gjort minst en fyllning och andel av samtliga besökare som dragit ut minst en tand under 2017.

Vuxnas tandhälsa har blivit bättre

Antal kvarvarande och intakta tänder är övergripande mått på tandhälsa. En kvarvarande tand är en tand som har en naturlig rot, är delvis frambruten eller har synlig tandrot. Visdomständer räknas också med. En intakt tand är en kvarvarande tand som inte har konstaterade skador på dentinet som kräver behandling. Den får inte ha någon fyllning och inte heller vara ersatt med protetik som exempelvis krona eller bro.

Utifrån dessa två mått beräknas antal kvarvarande tänder som inte är intakta. Det är en indikator på framtida behov av tandvård, eftersom tidigare lagade och ej intakta tänder har ökad risk att behöva ny behandling.

Figur 3. Medianvärdet av kvarvarande och ej intakta tänder bland personer som besökt tandvården 2009 och 2017

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

Siffrorna visar att tandhälsan bland den vuxna befolkningen har förbättrats över tid. Sedan 2009 har antalet ej intakta tänder för personer i åldern 22–65 minskat med 2,8 tänder samtidigt som antalet kvarvarande tänder varit relativt stabilt.

Antalet kvarvarande tänder bland personer i åldern 60–90 år har ökat med i genomsnitt 1,5 tänder. I åldersgruppen 60–74 år utgörs det ökande antalet tänder av intakta tänder medan det i åldersgruppen 75–90 år ofta utgörs av en ej intakt tand.

Med fler ej intakta tänder i munnen ökar behovet av förebyggande tandvård. Idag är det få i Sverige som är helt tandlösa och en stor andel, även bland de äldre, har 20 eller fler egna tänder. Till exempel har cirka 60 procent av personer i åldern 80–89 år, 20 eller fler egna tänder.

Tabell 1. Skattad andel av befolkningen som har 0 egna tänder respektive har minst 20 egna tänder 2017

Ålder	0 egna tänder (%)		20 eller fler egna tänder (%)	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
60–69	1,0	1,0	89,5	89,4
70–79	2,1	2,1	77,7	77,7
80–89	4,0	4,6	60,6	58,7
90–	6,0	7,9	47,5	41,9

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

Statligt tandvårdsstöd

Tandvårdsstödet riktar sig till hela den vuxna befolkningen som är bosatt i Sverige. Det lämnas från och med det år man fyller 23 år. Fram till och med 2016 fick man statligt tandvårdsstöd från och med året man fyllde 20 år och 2017 från det år man fyllde 22 år. Tandvårdsstödet består av:

- Allmänt tandvårdsbidrag (ATB)
- Högkostnadsskydd
- Särskilt tandvårdsbidrag (STB)

Utöver det statliga tandvårdsstödet finns landstingsfinansierade stöd som riktar sig till vuxna med särskilda behov av tandvårdsinsatser. Den här rapporten redovisar tandvård inom det statliga tandvårdsstödet.

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information i Excel-filen:

www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-5-16

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:

<http://www.socialstyrelsen.se/statistik/statistikdatabas/tandhalsa>

Kontakt:

Frida Lundgren (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 34 24

E-post: frida.lundgren@socialstyrelsen.se

Pernilla Lundberg (sakfrågor)

Telefon: 075-247 35 93

E-post: pernilla.lundberg@socialstyrelsen.se